

December 2017

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540279 Göteve Bossgården*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Jenny Wendel

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540279 Göteve Bossgården

Kommun: Falköping

Områdets totala areal: 1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-07-06

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-20

Markägarförhållanden:

Privata

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena naturtypen kalkgräsmarker med sin örtrika stäppartade torrängsflora.

Motivering:

Den variant av naturtypen kalkgräsmarker som finns i området förekommer endast i Falbygden och i Ätradalen. Området är mycket artrikt och har flera rödlistade arter.

Prioriterade åtgärder:

- Hävd med bete.
- Røjning av sly och bränning.
- Området bör omfattas av åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller av ett skötselavtal.

Beskrivning av området

Området utgörs av 3 delområden. Dessa ligger i mellanbygd i ett ganska flackt landskap med kalkrika åsar och kullar. Delområdena har ett mestadels ljusöppet trädskikt bestående av ask, rönn, fågelbär, lönn, hägg och oxel samt någon gran. I stort sett finns alla träd på det västra delområdet. Buskskiktet består till störst del av getapel, framförallt på det södra objektet. Enbuskar, druvfläder och tibast finns också. Fältskiktet utgörs av örtrik torräng med arter som jordtistel, rödkämpar, gullviva, ängshavre, blodnäva, backsippa, brudbröd, liljekonvalj, krissla, trollsmultron, kungsmynta, ormbär, getrams och smörboll. Drakblomma och smalbladig lungört har tidigare funnits på två av delområdena. Enligt Artportalen noterades drakblomma senast 2012 och smalbladig lungört 2007.

Området ligger inom riksintresse för naturvård och inom regionalt värdefulla odlingslandskap.

Vad kan påverka negativt

Området skulle påverkas negativt av:

- Alla typer av exploateringsföretag, byggnation, grävning, schaktning, dikning och upplag etc. i eller i direkt anslutning till området kan förstöra eller skada naturtyper. Antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet.
- För intensivt bete när blomningen är som störst. Det kan leda till att växterna inte hinner blomma och sätta frö, vilket på sikt utarmar floran.
- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag kan påverka naturtypen negativt.
- Spridning av kemikalier som bekämpningsmedel och växtnäringssämnen, gödsel (förutom från betande djur) samt stödutfodring och sambete med vall kan påverka artsammansättningen negativt. Vid slåtter leder även utebliven höbärgning till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar kan påverka floran negativt.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- För naturtypen främmande arter kan påverka konkurrensförhållanden, predationstryck och orsaka sjukdomar.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken, MB). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Förutom Natura 2000-bestämmelserna är norra och södra delområdena skyddade enligt det generella biotopskyddet (7 kap 11 § MB) då de är åkerholmar.

Ett långsiktigt skötselavtal, naturvårdsavtal eller en åtagandeplan för betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel bör finnas. År 2017 har delar av Natura 2000-området miljöersättning för särskilda värden enligt landsbygdsprogrammet (2016-2020) och en åtagandeplan för skötseln av området är knuten till ersättningen. År 2017 ingår även största delen

av området i åtgärdsprogrammet för stäppartade torrängar.

Skötsel:

- Hävd med bete, slåtter eller slåtter med efterbete. Vid bete är det viktigt att det bara betas på sommarhalvåret. Vid slåtter är det viktigt att den görs på sensommaren med skärande redskap som lie eller motormanuell slåtterbalk. Höet bör ligga kvar och fröa av sig ett par dagar innan det förs bort.
- Røjning av uppkommande sly.
- Torrängarna kan vissa år kompletteras med bränning tidigt på våren för att minska förnaansamlingen. Södra åsen brändes 2017.

Övrigt:

- Återinventering av drakblomma och smalbladig lungört för att ta reda på om de fortfarande finns i området.
- Söder om delområdet Sjöbacken finns ytterligare en kulle (Ulvaberget), som borde skötas intensivare för att därigenom vara potentiellt spridningsområde för den värdefulla torrängsfloran.
- När det gäller skötsel som ska gynna drakblomma så pågår studier sedan 2009 på Stockholms Universitet.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgör hela Natura 2000-området. Den norra åsen (Sjöbacken) är trädfri och med endast enstaka buskar. I fältskiktet finns bl.a. de typiska arterna backklöver, jordtistel, ängshavre och trollsmultron. Tidigare fanns även de starkt hotade drakblomma och smalbladig lungört. Även den rödlistade backtimjan och den fridlysta gullvivan finns. Delområdet betas.

Det mellersta delområdet (Bosgården) har ett trädskikt med ask, rönn, fågelbär, lönn, hägg och oxel och ett buskskikt med getapel, en, druvfläder och tibast. I fältskiktet växer typiska arter som trollsmultron, jordtistel, rödkämpar, fältvädd, backklöver, ängshavre m.fl. Tidigare fanns även de starkt hotade drakblomma och smalbladig lungört. Delområdet betas årligen.

På den södra åsen (Brogården) växer enstaka träd och buskar av främst getapel och en. I fältskiktet växer typiska arter som trollsmultron och ängshavre. Tidigare fanns även den starkt hotade smalbladig lungört. I södra änden finns en gammal husbehovstäkt och i norr finns ett stenupplag. Delområdet sköts med röjning och bränning minst vart tredje år.

Generell beskrivning:

Torra till friska, hävdpräglade kalkrika gräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett mycket stort inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom långs hävdkontinuitet men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Ibland kan dessa marker vara viktiga orkidelokaler (6211). Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Typiska arter för naturtypen är bl.a. kärllväxterna spåtistel, låsbräken, trollsmultron, käringtand, ängshavre, jungfrulin och fjärilarna mindre blåvinge, skogsvisslare och silversmygare. Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Kalkgräsmarker (6210) ska vara minst 1 hektar.

Regelbunden hävd genom bete (ej vintertid), slåtter eller slåtter med efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. gammalt fjolårgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig.

Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Igenväxningsvegetation, vedartad eller örtartad, ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande träd, hålträd, hagmarksträd, gamla etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande buskar och snår ska förekomma. Enstaka fysiska strukturer i form av

odlingsrösen, block och stenmurar etc. ska förekomma. Typiska kärlväxter ska ha allmän-riklig förekomst. Typiska fjärilsarter ska förekomma.

Bevarandetillstånd

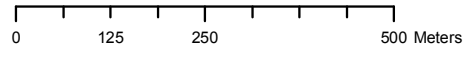
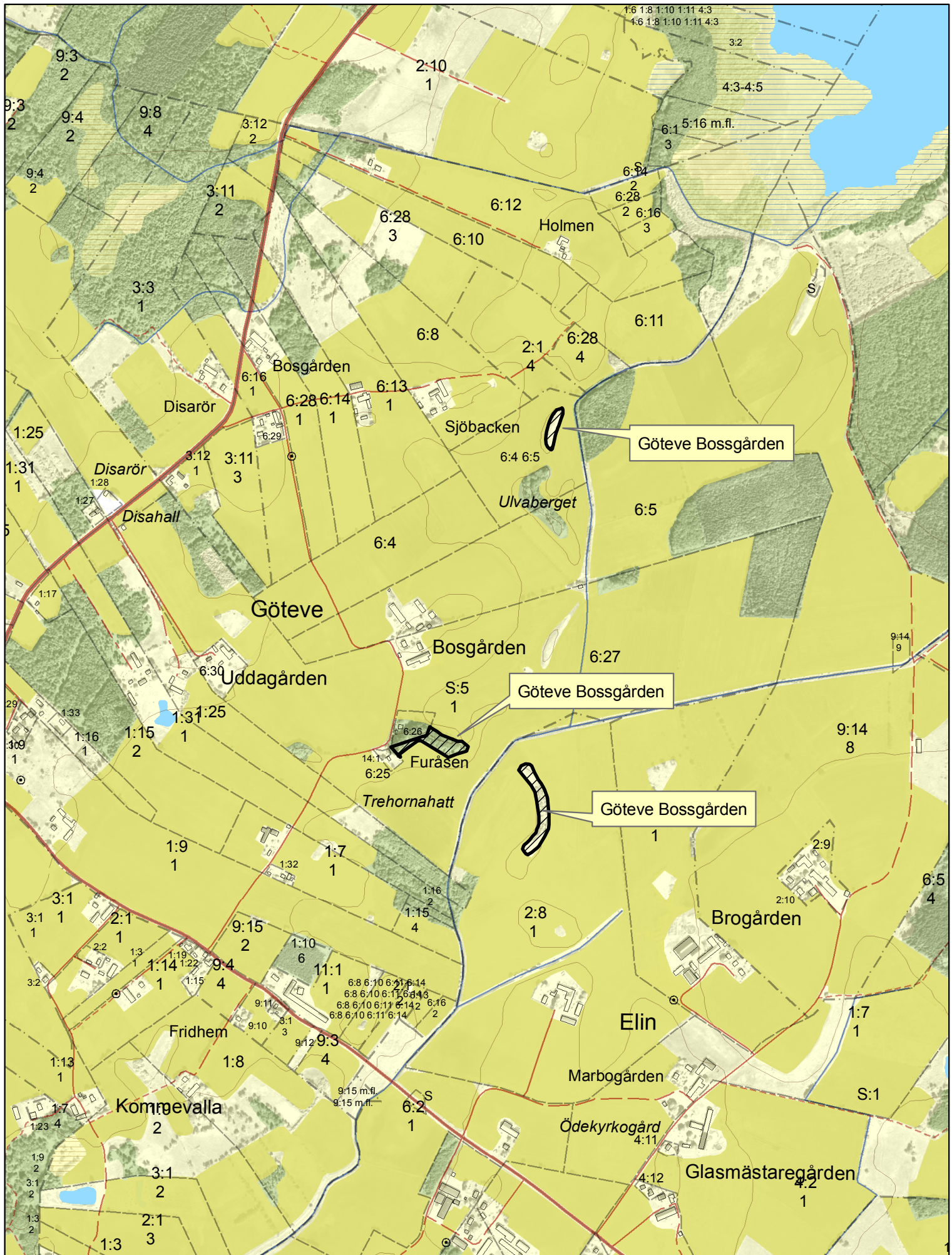
Bevarandetillståndet för naturtypen är gynnsamt för delar av området. Bättre hävd krävs för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd i alla delområden.

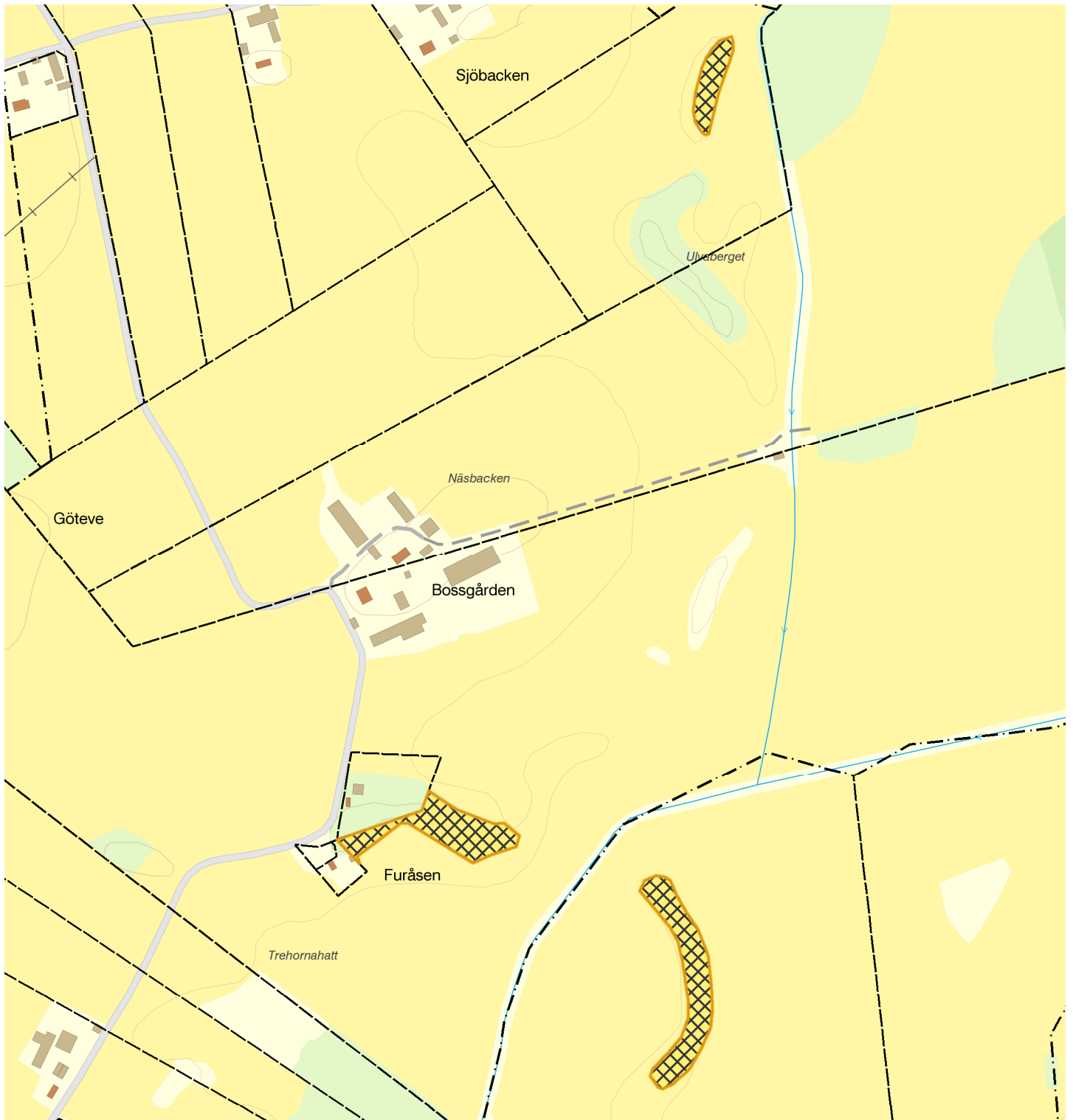
Dokumentation

- Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2017-02.
- Länsstyrelsen i Skaraborgs län. 1994: Ängs-och hagmarker i Falköpings kommun. Rapport - 94/19.
- Länsstyrelsen i Västra Götaland. 1999: Miljöövervakningar av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Rapport 1999:3.
- Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/. 2017-02.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

**Natura 2000-naturtypskarta, Göteve Bossgården SE0540279
Falköpings kommun**

- Natura 2000
Habitatdirektivet
- 6210 -
Kalkgräsmarker